

Comunismul

1. Revoluțiile ruse

- 22 ianuarie 1905-16 iunie 1907 - Revoluția Rusă din 1905: apariția primelor partidelor politice, formarea parlamentului bicameral (Consiliul și Duma de Stat) și implicarea burgheziei în economie;
- 8-16 martie 1917 - *Revoluția din Februarie*: în capitală, la Petrograd (Sankt-Petersburg), s-au format sovietele muncitorești, iar la Pskov, țarul Nicolae al II-lea (1894-1917) a abdicat ⇒ sfârșitul monarhiei;
- 23 martie-7 noiembrie 1917 - statul a fost condus de un guvern provizoriu (lideri: Gheorghi Evghenievici Lvov și Aleksandr Kerenski), compus din liberali și social-democrați (menșevici, moderați, și bolșevici, radicali): s-au acordat drepturi cetățenești și s-a proclamat libertatea presei;
- 17 aprilie 1917 - Vladimir Ilici Lenin (1870-1924), liderul bolșevicilor, s-a întors din exil și a lansat „*tezele din aprilie*”: a cerut înfăptuirea unei „*revoluții totale*”, ce ar fi presupus preluarea puterii de către sovietele muncitorești („*dictatura proletariatului*”) și ieșirea din război;
- 7 noiembrie 1917 - *Revoluția din Octombrie*: nemulțumiți de măsurile luate de guvernul provizoriu, bolșevicii au organizat o lovitură de stat și au preluat puterea în numele poporului;
- 7 noiembrie 1917-25 octombrie 1922 - desfășurarea războiului civil între „*Albi*” (partizanii monarhiei, conservatori, liberali și socialiști) și „*Roșii*” (adeptii comunismului, revoluționari, conduși de Lev Davidovici Troțki, un apropiat al lui Lenin) ⇒ victoria Armatei Roșii;
- 3 martie 1918 - la Brest-Litovsk, Rusia a semnat pacea cu Germania și Puterile Centrale;
- 12 martie-2 noiembrie 1918 - consolidarea puterii noului regim condus de Lenin: instaurarea terorii cu ajutorul poliției politice, C.E.K.A. (Comisia Extraordinară pentru Întreaga Rusie); capitala a fost mutată la Moscova (12 martie); Congresul Sovietelor a adoptat o nouă Constituție: puterea executivă a revenit Consiliului Comisarilor Poporului (10 iulie); eliminarea sectorului privat (26 octombrie-2 noiembrie);
- 1919-1921 - desfășurarea războiului ruso-polonez ⇒ împărțirea zonelor disputate din Ucraina-Belarus;
- martie 1921 - Lenin a introdus N.E.P. (Noua Politică Economică), un sistem de reforme care a propus un compromis cu economia de piață, pentru a reface economia afectată de războiul civil;
- 29 decembrie 1922 - formarea U.R.S.S. (Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste).

2. Rusia comunistă

- 21 ianuarie 1924 - după moartea lui Lenin puterea a revenit lui Iosif Vissarionovici Stalin (1879-1953);
- 1925-1929 - Stalin, adeptul „*socialismului într-o singură țară*”, și-a eliminat adversarii politici: Troțki (1925: a dorit să declanșeze revoluții socialiste în statele Europei); Lev Borisovici Kamenev și Grigori Evseevici Zinoviev (1926: au dorit să declanșeze revoluția mondială); gruparea de dreapta Alexei Ivanovici Rîkov-Mihail Tolski (1929: s-a opus industrializării și colectivizării forțate);
- 1927-1939 - Stalin, prin represiune și propagandă, a trecut la aplicarea programului de restructurare a societății sovietice: lichidarea sectorului privat în economie; centralizarea economiei naționale prin planificare și planuri cincinale (ce și cât să se realizeze); industrializare forțată (constructoare de mașini, metalurgie și sectorul energetic) și stahanovism; colectivizarea agriculturii (1930-1932: 2 milioane de culaci - țărani bogați din Ucraina - au fost omorâți prin înfometare pentru că s-au opus colectivizării);
- 1936-1938 - „*Marea Epurare*” (1.4 milioane victime): pretextul invocat de Stalin a fost asasinarea revoluționarului Serghei Mironovici Kirov (1934) ⇒ lichidarea opoziției din Partidul Comunist (Procesele de la Moscova: Nikolai Ivanovici Buharin) și din armată (comandanții Armatei Roșii);
- pe plan intern, a fost creat un puternic sistem de represiune, partidul bolșevic a devenit partid unic, au fost îngrădite drepturile și libertățile cetățenești (cei care s-au opus au fost executați sau închiși în lagăre și colonii de muncă forțată: *gulag*), s-a impus cenzura și cultul personalității lui Stalin („*tătucul*”);
- pe plan extern, U.R.S.S.-ul, pentru a ieși din izolarea diplomatică, s-a apropiat de Germania Republicii de la Weimar (1922-1933) și de regimul nazist instaurat de Adolf Hitler (1933-1941).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=c1upClgEFv0>

<https://www.youtube.com/watch?v=TUlwALrh0Ak>

BIBLIOGRAFIE:

1. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
2. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
3. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
4. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
5. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitară, București, 2008.
6. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
7. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
8. Riasanovsky, Nicholas V., *O istorie a Rusiei*, Editura Institutul European, Iași, 2001.
9. d'Encausse, Helene Carrere, *Orgoliile Kremlinului. O istorie a Imperiului Rus de la 1552 până astăzi*, Editura Orizonturi, București, 2015.
10. Flores, Marcello, *Istoria ilustrată a comunismului*, Editura Enciclopedia RAO, București, 2007.
11. Priestland, David, *Steagul roșu. O istorie a comunismului*, Editura Litera, București, 2019.
12. Lynch, Michael, *Reacțiune și revoluție: Rusia 1881-1924*, Editura ALL, București, 2000.
13. Whittock, Martyn, *O istorie secretă: statul polițienesc al Rusiei sovietice - Cruzime, co-operare și compromis, 1917-1991*, Editura Publisol, București, 2020.